



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Cap. 9. de Immortalitate concreatâ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

DE

Immortalitatis primo homini concreatæ Naturalitate vel
Supernaturalitate.

INCIDIT hæc Quæstio cum antecedente in idem, à que eâ dependet, & hinc ex dictis facilius quoque erit ejus resolutio, ac ad argumenta Bellarmini ex Augustini testimoniis deducta promtior responsio, quæ numero tria sunt sequentia, quibus Immortalitatis primo homini concreatæ Supernaturalitatem adstruere contendit. Et quidem primum hoc: *Aliud est, non posse mori, aliud posse non mori. Secundum quendam modum primus homo creatus est Immortalis, quod ei præstatur de ligno Vita, non de constitutione Natura.* Et paulò post: *Mortalis ergò erat conditione corporis animalis, Immortalis autem Beneficio Creatoris.* Secundum est, quo de Immortalitate primorum hominum ita scripsit: *Qui status eis de ligno Vitæ, quod in medio Paradisi cum arbore vetitâ simul erat, mirabili gratiâ Deipræstatur.* Tertium cæteris aliquantò prolixius & notatu dignius: *Si Deus vestimentis & calceamentis Israelitarum præstitit, quod per tot Annos non sunt obtrita; quid mirum, si homini obedienti potentia Ejusdem præstaretur, ut animale & mortale habens corpus haberet in eo quendam statum, quo sine defectu esset annosus, tempore, quo Deus vellet, à mortalitate ad immortalitatem sine mediâ morte venturus? Sicut enim hæc ipsa caro, quam nunc habemus, non ideo non est vulnerabilis, quia non est necesse, ut vulneretur; sic illa non ideo non fuit mortalis, quia non erat necesse, ut moreretur. Talemputo habitudinem adhuc in corpore animali atque mortali, etiam illis, qui sine morte hinc translati sunt, fuisse concessam; neque enim Henoch & Elias per tam longam aetatem Senectute marcuerunt.* Bellarminus ad ultimum hoc testimonium pro illustratione addit, *Hoc loco multis modis docet Augustinus, primi parentis nostri corpus suâ fuisse naturâ mortale, solâ autem Conditoris gratiâ immortale, primò, quia comparat Immortalitatem primi hominis cum vestimentis & calceamentis Israelitarum, quæ in solitudine per Annos quadraginta non sunt obtrita; neque enim dubitari potest, quin ea vestimenta & calceamenta naturaliter corrumpi debuerint. Secundò, quia comparat statum primi hominis ante peccatum cum statu Henochi & Eliæ, quos certum est habere corpus mortale & aliquando moriturum, tametsi Divina Gratia per tot Seculorum curricula conservetur. Tertio, quia bis terve dicit, corpus primi hominis fuisse mortale, & à mortalitate ad immortalitatem quandoque sine mediâ morte venturum. Quod si mortale erat, certè naturâ erat mortale, nisi quis ita desipiat, ut mortalitatem primi hominis adscribat Gratia, immortalitatem Naturæ. Quarto, quia dicit, sic fuisse corpus illud mortale, quamvis nunquam moriturum, quemadmodum Caro nostra vulnerabilis est, quamvis non sit necesse eam vulnerari. Caro autem nostra vulnerabilis est naturâ, sed diligenti custodiâ potest fieri, ut nunquam vulneretur. Igitur & illud corpus naturâ erat mortale, sed Divinâ Gratia futurum erat, ut nunquam moreretur. Quia verò Bellarminus non nescivit aliud ex Augustino testimonium, quo Immortalitatis concreatæ supernaturalitatem vidit non parùm infirmari, ideo, ne quid videatur prætermisisse ad rem ipsam pertinens, illud quoque cum suo adposuit responso, quod ita habet: *Constat inter Christianos veraciter Fidem Catholicam tenentes, ipsam quoque corporis mortem nobis non lege Naturæ, sed merito peccati esse inflictam.* Respondet autem Bellarm., *Augustinum his significare verbis, moriendi necessitatem, quæ ex naturâ hominis erat secutura, per Gratiam Dei fuisse sublatam, & ideo Mortem, quæ nunc regnat in nobis, non lege Naturæ, sed merito peccati esse inflictam.**

De his omnibus quid sentiendum sit, & ut Augustinus in diversis hisce locis sibimet ipsi non contradixisse aut scripsisse, multò minus ab Evangelicis Doctoribus in hæc etiam Controversia dissensisse ostendatur, necessum est omninò, ut laudata hæc Augustini testimonia aliquantò accuratius perpendantur. Primum ergò quod attinet, ex antecedentibus Controversiæ Status repeti debet, circa cujus tractationem Augustinus fuit imprimis occupatus. Exhibet eum capite vigesimo verbis sequentibus: *Occurrit quæstio, Quomodo renouemur, si non ad hoc per Christum renouamur, quod prius in Adamo eramus? Quauquam enim multa non in pristinum, sed in melius renouentur, ab inferiore tamen statu, quam quo erant antea, renouantur. Vnde ergò filius ille mortuus erat & revixit, perierat & inventus est; unde illi profertur stola prima, si non immortalitatem recipit, quam perdidit in Adamo? Quomodo autem perdidit immortalitatem, si corpus habuit animale? Neg, enim corpus animale, sed spiritale erit, cum corruptibile hoc induerit in corruptionem, & mortale hoc indu-*

erit *Immortalitatem*? Non inquiram nimis sollicitè, an Augustinus adpositè Parabolam de prodigo ad Quæstionis propositæ resolutionem applicavit, quia id præprimis ad Intuitu hujus rationem non pertinet. Sufficit videre, quid de ipsâ Quæstione quoad hoc concreta Immortalitatis punctum & ipsi Augustino & aliis illo tempore visum fuerit. Et primò aliis, quorum duas profert Sententias, neutram earum adprobans, quamvis unam alterâ meliorem judicet, videlicet priorem posteriore. De eâ, nimirum priore sic

1. Cor. 15, habet: *Nonnulli his coarctati angustiis, ut & illa constet Sententia, quâ exemplum de animali corpore hinc datum est, ut diceretur, Factus est homo primus, Adam, in spiritum vivificantem, & ista renovatio receptioque immortalitatis non absurde dicatur in pristinum futura, in illud scilicet, quod Adamus perdidit; putaverunt, prius quidem fuisse hominem corporis animalis, sed dum in Paradiso est constitutus, eum fuisse mutatum, sicut nos quoque mutabimur resurrectione. Putares, Augustinum hic in antecessum descripsisse opinionem Scholasticorum de statu Adami in puris primùm naturalibus, mutato postmodum per accessionem Donorum supernaturalium. Videamus autem, quid de eo sentiat augustus Doctor, scribens: Hoc quidem liber Geneseos non commemorat. Sed ut possint utraque Scripturarum testimonia consentire inter se, si ve illud, quod de animali corpore dictum est, si ve illa, quæ de renovatione nostrâ in S. Literis reperuntur plurima, hoc tanquam necessariò consequi crediderunt. Ita videtur indicare voluisse Sanctus Pater, quomodo hæc Sententia aliquatenus possit excusari vel emolliiri, nisi per ipsum Sacræ Geneseos silentium reprobareretur, ad auctoritatem argumenti negantis hic etiam, sicut alibi sæpius, non imprudenter provocans, aliâ insuper ratione indicatâ, ob quam ea locum habere non possit, sequentia contra eam observans: Si ita est, frustrâ conamur Paradisum & illas (fortè, ejus) arbores earumque fructus præter figuratam significationem prius accipere ad rerum gestarum proprietatem. Quis enim credat jam, illiusmodi cibos ex arborum pomis, Immortalibus & spiritualibus (hominum) corporibus esse necessarios debuisse. Veruntamen, si aliud non potest in veniri, melius Paradisum spiritualiter intelligere, eligimus, quàm vel putare non renovari hominem, cum toties hoc Scriptura commemoret, vel recipere eum existimare, quod non ostenditur amisisse. Huc accedit, quod & ipsa mors hominis, quam peccato eum commersuisse multa Divina testimonia colloquuntur, indicat, eum sine Morte futurum fuisse, nisi peccasset. Quomodo autem sine morte mortalis, aut quomodo non mortalis, si corpus animale? Posteriora hæc quâ ratione ad Evangelicorum Sententiam pertineant, sequentia docebunt, ubi de alterâ etiam Sententiâ ad propositam Quæstionem audiverimus Augustinum, sic porrò scribentem: Quidam non corporis morte peccato hominẽ meruisse arbitrantur, sed anime Mortem, quam iniqui assecuti. Nam credunt, eum propter corpus animale exiturum fuisse de hoc corpore, ad requiem silicet, quam nunc habent sancti, qui jam dormierunt, & in fine Seculi eadem membra Immortaliter recepturi; ut videlicet Mors corporis non de peccato accidisse videatur, sed naturaliter, ut animalium cæterorum. Verum his rursus occurrit Apostolus & dicit, Corpus quidem mortuum est propter peccatum, Spiritus autem vita est propter Justitiam. Si autem Spiritus ejus, qui suscitavit Christum à mortuis, habitet in vobis; qui suscitavit Christum à mortuis, vivificabit & mortalia corpora vestra per inhabitantem Spiritum ejus in vobis. Ac per hoc mors etiam corporis de peccato est. Si ergò non peccasset Adamus, nec corpore moreretur, idèq; immortale haberet & corpus; quomodo autem Immortale, si animale? Sed rursus non vident, Ita contra priorem Sententiam Augustinus iterum agit, qui corpus Adami in Paradiso mutatum putant, ut ex animali fieret spirituale, nihil impedire, si non peccasset, ut post Paradisi vitam, si justè obedienterque vixisset, acciperet eandem corporis mutationem in Vitâ eternâ, ubi jam cibus corporalibus non egeret. Quid ergò necessum est, propter hoc jam cogi, figuratè non propriè Paradisum intelligere, quia non posset mori corpus nisi peccato? Verum est quidem, quod non moreretur, etiam corpore, nisi peccasset; aperte enim dicit Apostolus, corpus mortuum propter peccatum; animale tamen posset esse ante peccatum, & post vitam Iustitiæ, cum Deus fieri vellet spirituale. SED ADHUC RESTAT DUBIUM, cui Augustinus facere vult satis: Quomodo renovari dicimur, inquirunt, videlicet prioris Sententiæ patroni, si hoc non recipimus, quod perdidit primus homo, in quo omnes moriuntur. Et respondet Sanctus Doctor ex suâ & propriâ Sententiâ: Hoc planè recipimus secundum quendam modum. Non itaque immortalitatem spirituales corporis recipimus, quam homo nondum habuit, sed recipimus Iustitiam, ex quâ per peccatum lapsus est homo. Renovabimur ergò à vetustate peccati, non in pristinum corpus animale, in quo fuit Adam, sed in melius, id est, in corpus spirituale, cum efficiemur Angelis Dei æquales, apti habitationi cælesti, ubi escâ, quæ corrumpitur, non egebimus. Renovabimur ergò Spiritu mentis nostræ secundum Imaginem Ejus, qui creavit nos, quam peccando*

NB.

cando perdidit Adamus. Renovabimur autem carne etiam, cum hoc corruptibile induet incorruptibilitatem, ut sit corpus spiritale, in quod nondum mutatus, sed mutandus erat Adam, nisi mortem corporis animalis etiam peccando meruisset. Denique, non ait Apostolus, corpus quidem mortale propter peccatum, sed corpus mortuum propter peccatum. Neque hic ero curiosus circa Oraculi Apostolici adplicationem, num ritè ea ad præfens Institutum sit facta ab Augustino, cum & illud ad alium referri debeat locum; sed pergendum est potius in percipiendâ augustissimi Patris Sententiâ de primi hominis Immortalitate, an & quâ ratione hæc ei sit adscribenda. Ita autem porrò de corpore Eius scribit: *Illud ante peccatum & mortale secundum aliam, & immortale secundum aliam dici poterat causam. Mortale, quia poterat mori, immortale, quia poterat non mori. Aliud est enim, non posse mori, sicut quasdam naturas immortales creavit Deus, aliud est autem, posse non mori, secundum quem modum creatus est homo primus immortalis, quod ei præstatur de Ligno Vitæ, non de constitutione Naturæ, à quo ligno separatus est, cum peccasset, ut posset mori, qui, nisi peccasset, poterat non mori. Mortalis ergo erat condicione corporis animalis, immortalis autem beneficio Creatoris. Si enim corpus animale, utiq; mortale, quia & mori poterat; quamvis & immortale idè, quia & non mori poterat. Neq; enim immortale, quod mori omninò non possit, erit nisi spiritale, quod futurum nobis in Resurrectione promittitur. Ac per hoc illud animale, & ob hoc mortale, quod propter iustitiam fieret spiritale, & ob hoc mortuum omninò factum est propter peccatum, non mortale, quod & ante erat, sed mortuum, quod posset non fieri, si homo non peccasset. Quomodo autem corpus nostrum Apostolus dicit mortuum, cum adhuc de viventibus loqueretur, nisi, quia jam ipsa conditio moriendi ex peccato parentum hæsit in prole? Animale est enim & hoc corpus, sicut & primi hominis fuit, sed hoc jam in ipso animalis genere multò est deterius, habet enim moriendi necessitatem, quod illud non habuit. Quamvis enim restabat adhuc ut immutaretur, & spiritale factum plenam perciperet immortalitatem, ubi cibo corruptibili non egeret; tamen si justè viveret homo, & in spiritalem habitudinem corpus ejus mutaretur, non iret in Mortem. In nobis autem justè etiam viventibus moriturum est corpus, propter quam necessitatem ex primi hominis illius peccato venientem non mortale, sed mortuum corpus nostrum dixit Apostolus, quia omnes in Adam morimur. Et hæc tenus integer Augustini textus, ex quo pauca quædam Bellarminus in rem suam decerpit, plenè exscribens, ut de ipsâ Sancti Patris mente circa hanc Quæstionem eò melius possit fieri judicium, nobis in genere illud præmonentibus, si rigide cum adversario liberet agere, posse contra hoc Augustini testimonium tanquam omninò impertinens excipi, utpotè de parte hominis tantùm, nempe de corpore ejusque mortalitate & immortalitate juxta diversum considerandi modum agens, cum præsentis Controversiæ status de toto & integro Supposito, homine nimirum corpore & Animâ prædito agat, ac juxta primam Creationem ante Lapsum considerando. Sed ne causæ videamur diffidere, ostendemus ex Augustino, Eum hic quoque Evangelicorum Sententiæ, si modò intelligatur, non esse contrarium. Ipsa certè verba, quæ Bellarminus pro se laudavit, militant pro nobis. Dum enim Doctor augustissimus scribit, *creatum esse hominem primum à Deo immortalem secundum quendam modum*, nostram expressit Sententiâ, qui Adamum hoc donum & bonum Immortalitatis à primâ Creatione defendimus habuisse, adeoque non quasi aliquid demùm post Creationem & tanquam ab extrinseco adveniens, sed quod, etsi per Gratiâ Creatoris, naturaliter ei tamen inhæretet, & peccato non interveniente cum ipsâ Imagine Dei & Originali Justitiâ in omnes posteros propagaretur, & in genere humano conservaretur, sicut è contrario insecuta post & per peccatum mortalitas omnes Adami- & Evigenas cum Imagine noñ Dei, sed ipsorum, & Originali non Justitiâ, sed peccato, cæterisque ad hæc pertinentibus malis à primo conceptionis momento occupat & invadit, solo Mediatore excepto, qui etsi verus homo, absque peccati tamen labe, conceptus & natus poterat non mori, nisi ob id concipi voluisset & nasci, ut pro genere humano beatæ immortalitati restituendo ipse Mortem ultrò subiret pariter & vinceret. Quod verò Augustinus hanc laudatæ Immortalitatis naturalitatem vel potius connaturalitatem è Beneficio Creationis proveniente infringere videtur verbis proximè sequentibus, quibus ostendit, hoc Immortalitatis donum homini præstandum fuisse *de Ligno Vitæ, non de constitutione Naturæ*, notandum est, illud Evangelicis non ritè opponi, utpotè homini primo Immortalitatem ex Creationis beneficio adscribentibus non absolutam, quasi omninò mori non potuisset, quæ in summo gradu soli Deo, qui juxta Apostoli testimonium 1. Tim. 6. competit, in gradu autem inferiori Angelis & Sanctis in triumphante Ecclesiâ Mortis per Christum victoribus; sed conditionatam, quâ, ut de Christo jam dixi, ex ipsâ Phra-*

si Augustinianâ poterat non mori, si in statu concreatæ Imaginis Divinæ & Originalis Justitiæ constans permanisset, neque mortis prædictæ pœnam sibi & omnibus posteris contra primæ Creationis naturam & intentionem ultrò attraxisset. Negat ergò, fuisse Immortalitatem de constitutione hominis Naturæ Augustinus illo sensu, quo perditionem notatu dignam & Evangelicis non inacceptam, aliter de corpore animali, quale homo ex naturâ primæ Creationis habuit, aliter de corpore spiritali; quale in futurâ Resurrectione est accepturus, statuendum monuit, utpotè cujus respectu immortalitas in statu Innocentiæ gradu quodam differt ab immortalitate in futuro statu Beatitudinis æternæ, id quod pluribus in citato Augustini loco tractatur. Videlicet fatendum est, habuisse hominem à primâ Creatione corpus animale, cui in se non omninò repugnabat *posse mori*, accedente præsertim peccato, quam conditionem quasi negativam expressit optimus Creator ab homine ad Immortalitatem creato observandam, si vellet *non mori*, inque hoc Statu concreatæ Immortalitatis permanere usque ad impetrandam Immortalitatem cum Angelis Dei plenariam, corpore futuro spiritali in illa æternæ Beatitudinis statu, ubi omninò *non posset mori*. Sit autem ita, dicat Augustinus hanc quoque concreatam Immortalitatem Creatoris beneficium; non id contrariatur, quò minus dici possit ea donum vel bonum naturale aut connaturale, naturæ videlicet hominis intimè inhærens, & naturali generatione in posteros propagabile, sicut loco hujus post lapsum ipsa mortalitas propagatur, eique nemo non hominum à primo conceptionis momento ob adhærentem originariam labem obnoxius est. Omnia enim, id quod ad præcedentem quoque Controversiam notari debuit, quæcunque primus homo possedit, beneficio & ex gratiâ optimi Creatoris habuit, & inter hæc tamen sunt vel fuerunt non pauca, quæ ipsi jactatæ Supernaturalitatis Defensores agnoscunt esse vel fuisse naturalia; ut adeò aliquid ex Beneficio Creatoris habere, & illud quasi bonum vel donum naturale possidere, non sint opposita, quæ non simul stare possint & locum habere. De *virtute ligni vel arboris Vitæ* quod Augustinus habet, quali beneficium concreatæ & conservandæ Immortalitatis eorsùm habuisset respectum, ultimo hujus libri capite in specie agetur, ubi hanc Augustini Sententiam Bellarminus iteratò sub peculiari lemmate proponit; ad quam dum idem Sanctus Pater in *secundo* etiam provocat testimonio, quò Bellarminus pro adstruendâ concreatæ Immortalitatis Supernaturalitate utitur, ibi quoque habebit, & quidem ex ipsomet Bellarmino responsum.

Tertius igitur adhuc restat locus, ad quem utpotè præcipuum Bellarminus singulares adposuit notas, ut eò magis eum commendaret Lectori ad probationem Sententiæ, quam defendit. Proposuit in eo Augustinus aliquam objectionem, quæ videbatur mortalitatem primi hominis non adeò improbabiler post se trahere, cui latius ex debito facere studuit Sanctus Pater verbis sequentibus: *Si non peccasset Adamus, non erat exspoliandus corpore sed supervestiendus immortalitate & incorruptione, ut absorberetur mortale à Vitâ, id est, ab animali in spiritale transiret. Neq; enim fuit metuentium, ne, dum forte diutius hic viveret in corpore animali, senectute gravaretur, & paulatim veterascendo parveniret ad mortem.* Et post hæc sequuntur, quæ adduxit Bellarminus ac notis instruxit singularibus, quæ tamen in se nihil habent singulare aut difficile. Nam quod *prima* comparationem urget Immortalitatis primi hominis concreatæ cum vestimentis & calcamentis Israelitarum in deserto per annos quadraginta præter naturam integris, in capite & Controversiâ antecedente, ubi ipsam quoque Originalem Justitiam cum Vestimento comparatam vidimus, ostentum fuit, non exhaurire rem hanc comparationem, ut aliquid supernaturale & ab extrinseco demùm adveniens statui hic necesse sit, quin potius sufficere, ut dicatur, concessam fuisse homini primùm creato, quamvis ex singulari Gratiâ & favore Creatoris, Immortalitatem, utpotè partem Imaginis Divinæ non contemnendam, & ad Originalem Justitiam omninò pertinentem, tanquam donum & bonum naturale, hominis naturæ ex primâ creatione inhærens, & quod sæpè dictum fuit, non nisi interveniente peccato separabile. Nunc accedit uberior hujus cum Vestimento comparationis explicatio ab ipsomet Augustino facta, dum aperte distinguit immortalitatem concreatam ab Immortalitate demùm superventurâ, si homo non peccasset, translocandus nimirum è Paradiso terrestri in celestem, & quæ Augustini phrasibus est, *supervestiendus Immortalitate* quoad gradum perfectiore, quam in primâ acciperat creatione. Quod in *secundâ* Notatione habet Bellarminus de corpore Enoch & Eliæ post suam ad Cœlos translationem adhuc mortali & aliquandò tandem mortuo, ad

ad sequentem proximè Quæstionem pertinet. Tertia dum urget, Augustinum corpus primi hominis etiam ante lapsum mortale non semel dixisse, simul nos monere debet, S. Patri hic quidem mortale idem esse, quod animale, statuenti, quod & ante jam fuit observatum, habuisse hominem à primâ creatione corpus animale, cui in se considerato non omninò repugnabat posse mori, quamvis idem corpus ante lapsum per Creatoris gratiam in omnes posteros naturali generatione propagandam ita fuerit immortale, ut potuerit non mori, secundum quem modum Augustinus loco priori hominem dixit esse creatum immortalem. Et ita idem Pater augustus per immortale corpus intellexit spiritale, quale futurum scripsit post translocationem in Paradisum cælestem, & quale erit corpus fidelium post gloriosam è mortuis Resurrectionem, alibi hoc discrimen clarius explicante: Non eo, inquit, modo, quo Angelos condiderat Deus, ita condidit & homines, ut, lib. 13. de Civ. Dei, cap. 1. etiamsi peccassent, mori omnino non possent, sed ita, ut obedientia perfunctos munere, sine moris interventu, immortalitas Angelica & æternitas beata sequeretur, inobedientes autem mors pleteret damnatione iustissimâ. Quarta Bellarmini ad Augustinum notatio per simile a quo rem hanc illustrare conatur, nullo tamen cum successu, quin potius facile est eam contra Bellarmini hypothèsin invertere. Sicut enim Caro nostra vulnerabilis quidem est naturâ, & tamen ne vulneretur, naturali etiam sollicitudine præcaveri potest, nullâ supernaturali Gratiâ ad id necessariâ; ita corpus primi hominis juxta modum loquendi ab Augustino observatum fuit quidem animale, & hinc naturâ etiam (quâ & ex eo respectu mortale, dum posse mori non omninò ei repugnabat, & tamen ne moreretur, naturali Vitæ desiderio & hinc concessâ per optimum Creatorem gratiâ naturaliter propagandâ præcaveri potuisset, nisi à serpente Paradisiaco seduci se passus fuisset. Nunc super adhuc est Bellarmini Responso examinanda ad illustrem Augustini locum, quo ex Fide Catholico Christianâ docuit, corporis mortem non lege Naturæ, sed merito peccati esse inflictam, contra quem putavit quidem Bellarminus non parum se obtenturum, si Augustinum his indicasse dicat, moriendi necessitatem, quæ ex naturâ erat secutura, per Gratiâ Dei fuisse sublatam; sed & hic frustra fuit, impudenter mentem Augustini pervertens, opponentis inter se non Gratiâ DEI Creatoris, sed ipsam Naturæ legem & meritum peccati, atque huic non illi mortem infecutam adscribens, quod tam evidens est & clarum, ut mirum videri debeat, ausum fuisse Bellarminum aliquid contradicere vel scribere, cum verba satis perspicua nullam requirant glossam, nulla n admittant obscuracionem, nullam patiantur Sensûs mutationem. Et hanc fuisse Augustini mentem, antehac benè observavit Sententiarum Magister Lombardus, sequentia Ejus verba exhibens: *Queritur, quomodo Immortalis factus (creatus) sit homo præ aliis animalibus, & quomodo cum illis communem acceperit alimoniam?* Sed alia est Immortalitas lib. II. cap. 19. carnis, quam in Adamo accepimus; alia, quam in Resurrectione speramus per Christum. Ille factus est homo immortalis, ut non posset mori, si non peccaret; moreretur autem, si peccaret. Filii verò Resurrectionis non poterunt ultra peccare nec mori, Caro nostra non tunc egebit refecione ciborum, quia nulla poterit esse defectio. Caro Adami ante peccatum ita immortalis est creata, ut per alimoniam adjuta, expers esset doloris & mortis. Sic ergò immortalis & incorruptibilis condita est caro hominis, ut immortalitatem & incorruptionem suam per observationem Dei præceptorum custodiret, in quibus mandatis hoc continebatur, ut de lignis manducaret concessis, & ab interdicto absterer, (atque) per horum edulium Immortalitatis dona conservaret, donec corporalibus incrementis perductus ad ætatem, quæ Conditori placeret, multiplicatâ progenie, Ipso jubente, sumeret de Ligno Vitæ, quo perfectè immortalis factus cibi alimentum ulterius non requireret. Addit Lombardus: Ecce his verbis videtur Augustinus tradere, quod caro primi hominis immortalitatem in se habuerit, quæ per alimoniam ciborum conservaretur usq; ad tempus suæ translationis in melius, quando comederet de Ligno Vitæ, & fieret omninò immortalis, ita ut non posset mori. Sequitur Lemma paragraphi sequentis ultimi: Ex prædictis consequi videtur, hominem de Natura suæ conditione quodammodo fuisse immortalem, sed non omnino fieri immortalis, nisi Ligno Vitæ participato. Ipsa autem tractatio habet, Ideò aliqui dicunt, quod homo Immortalitatem de Natura habebat, quâ poterat non mori, quæ aliorum lignorum esu poterat conservari, sed non poterat consummari, nisi per assumptionem Ligni Vitæ, quod videtur Augustinus sentire, dicens: Hoc quoq; addo, talem cibum præstitisse illam arborem, quo corpus hominis stabili Sanitate firmaretur, non sicut ex alio cibo, sed inspiratione Salubritatis occultâ. Hic innuere videtur, quod cum aliis cibis posset corpus sustentari, hoc cibo indeficiente Sanitate firmaretur. Ex quo consequi videtur, quod sicut in Natura sua habuit mortalitatem

rem quandam, scilicet aptitudinem moriendi, ita aliquam immortalitatem in Natura sua habuit, id est, aptitudinem, qua poterat non mori, cibus adjutus. Sed si perstitisset, immortalitatis perfectio esset ei de Ligno Vitæ. Obsignat hæc Magister Sententiarum sequentibus: Sed qui hoc tradunt, quomodo superiora Augustini verba, quibus dicit, quod immortalis erat homo primus ex Ligno Vitæ, non contradicant huic Sententiæ, diligenter inquirent. At, non opus est prolixâ inquisitione, postquam ex hæctenus adductis manifestum est, quo sensu Augustinus primi hominis ante lapsum corpus dixerit mortale, quo item immortale, sibi metipsum non contradicens aut scribens, modò mens Ejus ritè attendatur, observato præmissis Controversiæ statu, quam circa Quæstionem hanc de Mortalitate vel Immortalitate primi hominis non uno in loco tractavit contra Pelagianos Augustinus, utpotè quod non parum ad intellectum Sententiæ Ejus facit. Ego hic nihil addo, quàm, Bellarminum, etiam si contra Pelagianos primi hominis in Statu Innocentiæ immortalitatem videri voluerit defendere, ex alterâ tamen parte, dum pro ejus Supernaturalitate contra Evangelicos militat, iis ut plurimum niti hypothesebus, quas non nisi è Scholâ Pelagii hausit, quibus doctrinæ ipsius non ignarus videt, id quod ex iis etiam patet, quæ capite antecedente circa Quæstionem de Statu purorum naturalium, & Justitiæ originalis Supernaturalitate Examini fuere subiecta, ubi Bellarminum non semel vidimus scripsisse, *Mortem esse à Natura aut à causa per se, hominem ex Natura sua fuisse mortalem, corruptionem & mortem ex conditione Materie & Natura ex contrariis composita, sequi, & qui his non multùm dissimiles flosculi pluries occurrunt certe venenati, non Deum agnoscentes Authorem, id quod prolixè satis fuit ostensum.*

vid.
Ursin.
Anal. S.
Volum.
II. p. 314
segg.
vid. D.
Zeam. de
Imag.
Dei, p.
167. segg.

CAPVT DECIMVM ET QVARTVM,

DE

Quæstione,

An Paradisus hodiè adhuc supersit?

PRætermissis Quæstionibus de Statu & loco, ad eam nunc convertimur, quæ de determinatione Paradisi agit, utpotè circa quam Augustini autoritas erit vindicanda, Bellarmino eam sequentibus exhibente verbis: *Tractatur Quæstio à Theologis, Num aquæ Diluvii paradisum destruxerint? Et quidem recentiores aliqui, Eugubinus, Januarius Gandavensis, & alii, omninò contendunt, nusquam in terris nunc extare Paradisum illum, in quo Adam habitavit; quod probant tum ex capite septimo Genesios, ubi dicitur aquæ Diluvii cooperuisse omnes excellos Montes sub omni Cælo; tum quia Paradisus in Mesopotamiâ situs erat, quæ Regio est notissima, nec in eâ ullus cernitur Paradisus. Quis verò nullum unquam ex Veteribus legi, qui Paradisum terrestrem vel Aquis Diluvii, vel aliâ de causâ scripserit periisse, & contra legi plurimos, qui illum extare adfirmant, ut Scholasticos ferè omnes, ac veteres præterea Patres, Irenæum, Hieronymum, Augustinum, Theodoretum, Bedam, Alcinum Avitum, & cæteros, non facile audeam, à tam communi celebrique opinione recedere, præsertim cum Augustinus videatur ad Fidem Catholicam hoc referre, scribens: Longè aliter se habent Quæstiones illæ, quæ esse præter Fidem arbitratur, quàm sunt illæ, in quibus salvâ Fide, quæ sumus Christiani, aut ignoratur, quid verum sit, & Sententiâ definitivâ suspenditur, aut aliter, quàm est, humanâ & infirmâ suspitione vincitur, veluti, cum queritur, qualis, vel ubi sit Paradisus, ubi constituit Deus hominem, quem formavit ex pulvere, cum tamen esse illum Paradisum Fides Christiana non dubitet. Adicit Bellarminus: Nec videtur satis apud responderi, si dicatur, non velle Augustinum significare, Paradisum nunc extare, sed, non esse rem fictam aut parabolicam id, quod in Genesi de Paradiso narratur. Nam in primis Quæstiones illæ, quæ salvâ Fide disputari possunt, qualis sit, & ubi sit Paradisus, præsupponunt, Paradisum esse etiam nunc in rerum natura, atque posset etiam, vel potius deberet, queri, sitne Paradisus, antequàm queratur, qualis sit, vel ubi sit? Deinde, id cognosci potest ex alia Quæstione, quam ibidem continuo subiungit Augustinus, scribens: vel cum queritur, ubi sint nunc Elias & Enoch, an alibi, quos tamen non dubitamus, in quibus nati sunt, corporibus vivere. Quo loco, ita porò Bellarminus, sicut dixerat, Paradisum esse Fides Christiana non dubitat, ita dicit, Enoch & Eliam non esse res fictas, sed etiam reipsa hoc tempore extare & vivere: Igitur eadem modo*

lib. II. de
pecc. orig.
cap. 23.